N°. 2038.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement, voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 5 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 4 Januarij.

Na de *groene*, komt de tegenwoordige *ministerieele* partij, waarvan men niet kan zeggen wat zij eigenlijk wil, omdat men tot dusverre van haar niets weet, dan dat zij vijandig is aan het vorig ministerie en diens aanhangers, en alzoo slechts bekend staat als niet te willen wat deze willen. Zij noemt zich de partij van *behoud*, is ten jare 1848 verslagen en verstrooid, zonder schier eenig spoor na te laten, en werd nu plotseling weer op het tooneel gebragt door de April-beweging, die menige politieke *antiquiteit* uit het stof der vergetelheid heeft opgedelfd, om haar op het eer-gestoelte te plaatsen.

Deze oude, thans opgelapte, wij durven niet zeggen vernieuwde, veel minder verjeugdigde partij, bestaat nog slechts in *fieri*. Zij moet eigenlijk nog partij worden, en als wij haar den naam van partij geven, dan geschiedt het zeer oneigenaardig, omdat zij voor het oogenblik niet meer is dan eene verzameling van individu's, die, door een tijdelijken storm zamengebragt, van de omstandigheden gebruik maken, om elkander voort te helpen.

Nu is 't wel waar, dat de oude partij, zoo als ze vóór 1848 bestond, ook geen ander beginsel had, dan de zucht, om de bondgenooten in de verdeeling onder elkander van 't Bestuur des lands behulpzaam te zijn. Maar dat was toen een georganizeerd systeem, waarnaar het geheele konstitutionneele raderwerk was ingerigt. Men had chefs en soldaten; omdat zoowel de kieswetten als de geheele inrigting van het toenmalig konstitutionneel leven er op waren aangelegd, om eene familie-regering van de partij van het behoud te maken. Maar als wij op dit oogenblik wel chefs zien, dan blijft nog de vraag, of men in staat zal zijn een leger te vormen. Ongetwijfeld bestaan nog personen in overvloed, geneigd en volgens de oude usantien geregtigd om in de gelederen eener toekomstige familie-regering plaats te nemen. Dáár zit het bezwaar niet. De moeijelijkheid is slechts om het middel te vinden, dat die individu's het verkiezingswerk in handen speelt. Met het filtreerstelsel, dat vóór 1848 bestond, was het der partij gemakkelijk gemaakt, om de verkiezingen naar genoegen te leiden. Met het regtstreeks stelsel dat thans grondwettige kracht van wet heeft, hetzij men den census verhooge of verlage, zal dat altijd moeijelijk gaan. Men brengt eene groote msssa van kiezers op den duur niet in beweging ten dienste van aristokratische of patricische familiën, ten zij die familiën belangen voorstaan en verdedigen, die volkomen met de algemeene belangen overeenstemmen.

Men ziet daaruit, dat als de zich noemende partij van *behoud* zich zal willen konstitueeren, zij zelve dan geheel van natuur zal moeten veranderen, en hare belangen, die vroeger maar al te veel in strijd waren met de wezenlijke behoeften van het land, zal moeten brengen in overeenstemming met, of anders ondergeschikt maken aan de algemeene belangen. Wij betwijfelen het, of onze versletene voormalige oligarchie levenskracht genoeg bezit, om zulke gedaanteverwisseling te ondergaan. Het is steeds het streven geweest van de Engelsche aristokratie om, waar de noodzakelijkheid het gebiedt, steeds bij tijds een offer te doen aan de algemeene zaak. En is het niet daardoor dat zij zelve heeft stand gehouden, middelerwijl zij tevens vastheid gaf aan de Engelsche konstitutionneele monarchie? Diezelfde Engelsche aristokratie heeft te gelijker tijd het gezond verstand, om hare rangen te openen voor iederen burger, die hetzij door verdiensten, hetzij door fortuin, zich invloed heeft weten te verschaffen. Het is bekend, dat onze kleine edellieden en nog kleinere patriciërs integendeel in deze voor hen zelven zoo gewigtige aangelegenheid zeer moeijelijk zijn, tot hunne niet geringe schade. Want diezelfde zucht, om zich afgezonderd te houden van wie zich door eigen verdiensten uit den burgerstand verheft, zal verhinderen dat onze aristokratie hare belangen tracht te vereenzelvigen met de belangen van het algemeen.

Evenwel, de jongste gebeurtenissen in ons land schijnen niet geheel zonder vrucht te zijn gebleven. Althans, wij zien in de rijen der *behouds-partij* lieden staan, die daar, naar hunne antecedenten, niet behooren. Men heeft daar welkom geheeten de overloopers der liberale partij, die vóór 1848 en ook nog een tijd later in een en hetzelfde gelid stonden met Thorbecke om het *behoud* te bevechten. Zoodat de representanten van het behoud een vrij bont mengelmoes van allerlei kleuren vormen, van den schier eenigzins anti-revolutionnairen heer van Rappard, die de Groenen over Souvereiniteit napraat, zonder te weten wat souvereiniteit is, tot den voorheen vrij demokratischen schoonspreker den heer de Kempenaar, die na eenmaal een weinig beduidend minister van Binnenlandsche Zaken te zijn geweest, nu met den baron Schimmelpeninck van der Oye en den heer van Hall, twee representanten, de een van den adel, de ander van de finantiële patriciërs, zijne vroegere tegenstanders, gedienstig op zijde staat.

Hoe uit dat bont mengelmoes een geheel kan worden gevormd is moeijelijk te bepalen, tenzij de partij van *behoud* er naar streeft om thans te doen, wat zij vóór 1848 deed, dat is de zaken loopende te houden in *statu quo*. Want eenheid van inzigt is niet mogelijk. Men loopt te ver uit elkander.

En toch is er in de begrippen van onze behoudsmannen iets buiten de noodzakelijkheid hunner positie dat haar daartoe zal brengen. Namelijk, onze aristokraten en patriciërs zijn zonder het te willen of te weten liberaal. Het is het gevolg van het protestantsch beginsel. Het is de vrijheid van onderzoek, die er hen toe voert, om in begrippen liberaal te zijn als Thorbecke. Zoo er verschil is in de praktijk, het wordt slechts veroorzaakt omdat er bij het *behoud* strijd bestaat tusschen zijne belangen en de toepassing zijner begrippen.

Stellen wij dat alle gekrenkte eigenliefde, alle bijzonder belang kon worden ter zij geschoven; welk verschil van beginselen zou er dan zijn tusschen den heer van Hall en den heer van Bosse; tusschen den heer Schimmelpenninck van der Oije en den heer Thorbecke? Wij zouden 't waarlijk niet weten aan te geven. 't Verschil van bekwaamheid, de meerdere of mindere ruimte en helderheid van inzigt zou natuurlijk verschil aanbrengen in de handelingen van genoemde staatslieden; maar het beginsel van alle handelingen zou toch genoegzaam hetzelfde zijn.

Dat is zoo waar, dat het nieuwe ministerie bij zijn optreden en gedurende zijn kort maar veel bewogen bestaan niet een enkel ernstig blijk heeft gegeven, dat het een ander beginsel dan het vorig ministerie is toegedaan. Al wat het gezegd en gedaan heeft komt hierop neer, dat het den snellen gang van het vorig ministerie wil vertragen.

Een bewijs te meer, dat er in den grond der zaak geen verschil van beginselen is, maar verschil van belangen, daaruit ontstaan, dat de partij, die vroeger regeerde, het ontvallen roer van staat wil terug nemen met al de voordeelen, die daarvan alsnog te bekomen zijn.

Derhalve, de innerlijke kracht van deze partij, die tot dusverre niet meer is dan eene koalitie van ontevredenen, schijnt zwak. Nogtans, zij zou in staat zijn om zich te versterken, als zij magtig genoeg was, om hare belangen op den achtergrond te schuiven en de volksbelangen op den voorgrond te plaatsen. De partij zou dan de taak van het ministerie Thorbecke onder eene andere firma voortzetten, maar intusschen tevens haar zelve op nieuw konstitueeren, versterken en zich eene nieuwe loopbaan scheppen.

Het is mogelijk, maar niet vermoedelijk, dat zij alzoo hare zending opneemt, en doorzet. De heer van Hall is een man om haar te begrijpen en tot de zijne te maken. Maar zal hij lieden vinden, die hem op dien weg zullen volgen? Wij verwachten 't niet. 't Zou een wonder zijn, als eene afgeleefde oligarchie, herleven kon als een jeugdig mensch, om met eene zekere edelmoedigheid met opoffering harer belangen, zich te wijden aan het welzijn van het land, een wonder, dat nooit gezien, ongetwijfeld ook nu niet zal vertoond worden.

In deze veronderstelling zal het der partij weinig baten, dat haar de bisschops-quæstie het roer in handen heeft gespeeld. Protestantsche opgewondenheid heeft wel tijdelijk de oogen doen sluiten voor elk ander dan godsdienstig belang; maar *violentum non durat*. Dat kan niet blijven. Wat zal dan vroeg of laat het gevolg zijn van het beheer der behoudslieden? Dat er strijdt komt tusschen de algemeene en kaste belangen; dat gene schade lijden onder de eischen van deze; en dat de tijdelijk bekomene magt van zelve terugkeert in handen der *liberale* partij, aan welke de toekomst toebehoort, als 't aan Nederland gegeven is, rustig over zijn lot te beschikken.

Wanneer wij eenig boekwerk ter hand nemen, dan kunnen wij ons niet weerhouden, mogelijk doen wij verkeerd, bij elke bladzijde daaraan de vraag te doen, wat het bedoelt en wat zijn auteur heeft willen bewijzen. Menig geschrift, dat ten onzent het licht ziet, vaart er niet wel bij, dat daaraan zulk eene vraag op den man af gedaan wordt. Geeft het antwoord, dan blijkt daaruit maar al te dikwijls, dat het beoogde doel van dien aard is, dat het beter ware geweest het niet openlijk uit te spreken, en dat, bij zijne zamenstelling, op den bodem der ziel des auteurs geene zeer loffelijke hartstogten in beweging zijn geweest.

Terwijl wij deze regelen ter neder schrijven, ligt naast ons, op onze schrijftafel, een werkje van eenen welbekenden professor aan de Utrechtsche hoogeschool. Het draagt ten opschrift: *Nederland en Cromwell*, en houdt in eene voorlezing, gedaan nu ruim een jaar geleden, den 16 December 1852. Dat deze voorlezing alleen ten doel zou gehad hebben de toelichting van enkele historische feiten, van het gedrag namelijk van het gemeenebest der Vereenigde Provinciën, tegenover den *protector* Kromwell, niemand, die van deze voorlezing kennis genomen heeft, zal het willen gelooven, en de auteur der verhandeling zelf zou meenen, dat er aan zijn arbeid onregt geschiedde, wanneer men vermoedde, dat hij zoo eenvoudig een doel zich had voorgesteld. Maar welk doel hij zich dan voorstelde? Het schemert in de voorlezing zelve eenigermate door, schoon het er niet met ronde woorden in wordt uitgesproken. Opdat men zich echter dienaangaande niet zou vergissen, heeft de auteur aan zijn stuk een voorberigt toegevoegd, waarin zich zijne ziel vrij en onbedwongen lucht geeft, terwijl het door hem ter publikatie gekozen oogenblik — het oogenblik dat een wereldoorlog tot de eventualiteiten behoort — nog eenigzins duidelijker zijne bedoeling doet vatten.

Welk doel heeft hij zich dan blijkt voorgesteld te hebben? Ter beantwoording van deze vraag bedienen wij ons liefst van de zachtst mogelijke uitdrukking: hij heeft ten toon willen stellen onze oude republiek en Kromwell; onze vroegere en tegenwoordige regering en den tegenwoordigen Keizer der Franschen. Onze oude republiek, die zich, en dan nog wel zonder vrucht, voor de voeten van Kromwell, den huichelenden koningsmoordenaar en den afschuwelijken dwingeland, vernederd heeft; onze vroegere en tegenwoordige regering, die, zonder dralen, Lodewijk Napoleon, ten keizerstroon gestegen, erkend heeft als der Franschen Keizer. Met Kromwell wordt deze laatste op eene lijn gesteld: hem erkend te hebben is geene mindere verlaging, dan voor Kromwell den fieren nek te hebben gebogen. »In de ketenen toch van eene grenzelooze dwingelandij" heeft Napoleon het Fransche volk geklonken. En zoo, door hem erkend te hebben, »is andermaal eene magt ontstaan, wier taal met elken dag meer dreigend wordt voor de vrije instellingen, voor de onafhankelijkheid der kleinere, naburige Landen. *De roofgierige adelaar schijnt gereed, den klaauw in de weerlooze prooi te slaan.*" De tegenwoordige verhouding kan dan ook geene andere zijn dan eene »vol achterdocht en argwaan, de onheilspellende voorbode van eene onvermijdelijke uitbarsting." Wordt zij gevreesd door den auteur der voorlezing? Wil hij zich beijveren haar te bezweeren? Men oordeele: »Het keizerrijk, van den vrede verklaart luide den oorlog niet te vreezen, en geeft daarbij zeer duidelijk de blijken dien niet te schuwen. Nog had de erkenning van Napoleon III niet plaats gehad, of een drom van schotschrijvers en pluimstrijkers.... moedigde, in den toon der laagste *afgoderij*, den Beheerscher van Frankrijk tot de verovering van België, tot den strijd tegen Groot-Britannië aan, gelijk in de jongst verloopen weken van de vrijheid om Rusland te tergen en te beschimpen ruimschoots gebruik is gemaakt. Kan uit zulke handelingen iets anders voortspruiten dan wantrouwen en

Britannië. Kan het kabinet van St. James zich met gerustheid op eene Alliantie verlaten, gesloten met hem, die zich nog onlangs *als aanvoerder van een ultramontaanschen kruistogt* tegen het trotsche en kettersche Albion liet vieren en bewierooken?"

Hevige taal, op treffende wijze daarenboven koïncideerende met de ruwe en raauwe verguizingskreeten van *Sincerus* in het *Goudsch Kronijkske* en, zonderling genoeg! met welgevallen opgenomen en nader toegelicht door den *Nederlander!* Hebben wij niet het regt te vorderen, dat men ons zegge wat met het voeren van zulke bittere, kwetsende en een bevrienden nabuur tot maatregelen van *represaille* provoceerende taal bedoeld wordt? Of zijn wij met dien nabuur op een vijandelijken voet? Of is onze regering er soms op bedacht, dat de goede verhouding verbroken worde, waarin wij tot dusverre met hem verkeerden, en treden de hoofden der April-beroering op nieuw met hun krijgsgeschreeuw te voorschijn, opdat ons land met het naburige Frankrijk in onoverzienbre moeijelijkheden gewikkeld worde? Meent men welligt op die wijze onze staatsinstellingen het best te kunnen beveiligen tegen dreigende gevaren? Best door een vredebreuk met Frankrijk? Best door het voeden van inwendige verdeeldheden?

Maar, de vraag worde ons ten goede gehouden, is de auteur van de voorlezing, welke wij bespreken, maar is het wel bewezen dat hij zoo innig gehecht is aan de instellingen, waaronder wij leven? Is twijfel niet geoorloofd, wanneer wij hem »den *eernaam van Republikeinen*" in zijne voorlezing zoo hoog hooren verheffen? Zou het dan welligt kunnen zijn, dat hij eene bittere en, inderdaad, verontrustende taal als de zijne uitgeslagen heeft, zonder in te zien het kwaad dat hij met die taal over ons land kan halen en alleen om het genoegen te hebben van eens aan zijn gemoed lucht te geven? »Haat tegen Thorbecke (*Gids*, VII Jaarg., blz. 20)" heeft hem er eenmaal toe gebragt het land er maar aan te wagen. »Haat tegen Thorbecke" alleen bezielde »den hoogleeraar Vreede, die zooveel heeft bijgedragen om de gemoederen in gisting te brengen" door het verkondigen van eene taal, »bij het lezen van welke, men niet weet of men over zoo verregaande verblinding moet weenen of blozen over het schandelijke van die onbewezen aantijgingen (blz. 27)." Is de veronderstelling zoo geheel verwerpelijk, dat het andermaal de haat geweest is, die des hoogleeraars pen bestuurd heeft, toen hij zijn besproken pamflet ter nederschreef, dat wij, in de gegevene omstandigheden, als verfoeijelijk qualificeeren en dat wij, verontwaardigd over de roekeloosheid, waarmede het welzijn des lands door eenigen op het spel gezet wordt, ver van ons afwerpen?

Toen de hoogvereerde pater J. H. Newman door den renegaat Achilli in een proces gewikkeld werd, dat de geestelijke orde, aan welker hoofd hij in Engeland geplaatst is, in groote geldelijke ongelegenheden zou kunnen gebragt hebben, toen haastten zich vele Katholieken in onderscheidene landen der christenheid het geld bijeen te brengen, dat ter dekking der proceskosten vereischt werd, welk geld aan den doorluchtigen Oratoriaan als eene hulde der gevoelens van eerbied en sympathie jegens hem gekoesterd, hem werd aangeboden. Ook van hunnen kant bragten de Katholieken van Nederland het hunne bij tot het prijzenswaardig doel en een deel van het bijeengebragte werd in tijds naar Engeland overgemaakt. Nog *f* 890 bleven er echter nog bij ons ter beschikking van Dr. Newman. Wij hebben ons veroorloofd, hem dezer dagen in bedenking te geven, of thans, nu hij welligt deze som niet behoeft, zij, aan Mgr. von Vicari, Aartsbisschop van Freiburg, mogt opgezonden worden. Dr. Newman doet ons de eer, ons te berigten, dat hij gaarne dat voorstel goedkeurt, zoodat thans, ook dezerzijds, iets ter verligting van den nood, waarin de Kerk in Baden verkeert, zal worden bijgedragen.

Het schrijven van Dr. Newman is van den volgenden inhoud:

BIRMINGHAM, 22 December 1853.

Mijnheer de Redakteur,

Vergun mij u de gevoelens mijner erkentelijkheid te betuigen bij het ontvangen uwer verpligtende letteren. 't Is waar, reeds heb ik door middel van den *Univers* mijne schatting betaald aan het gewigtig onderwerp, dat gij ter sprake brengt. En echter, terwijl ik zulks deed, heb ik met eene wezenlijke droefheid nagedacht hoe weinig deze geringe schatting aan de behoeften van mijn hart en aan de behoeften van den doorluchtigen belijder des geloofs voldeed. Ik heb het in waarheid betreurd reeds aan verschillende katholieke werken het overschot der geheele som te hebben besteed, door de geloovigen zoo edelmoedig bijeengebragt om mij te redden uit een dreigend gevaar.

Gij kunt dus nagaan, Mijnheer, met welk een vreugde ik de tijding vernomen heb, dat een gedeelte der som, door de liefdadigheid der Nederlandsche Katholieken bijeengebragt, nog ter mijner beschikking is. Het is met groote erkentelijkheid, dat ik die geldelijke ondersteuning heb aangenomen, welke mij in staat stelt te voldoen aan den reeds door mijn hart gevormden wensch. Met geestdrift wil ik ook deze gelegenheid aangrijpen, om aan de voeten van Zijne Hoogw. Mgr. van Freiburg de eenige zwakke betuiging neder te leggen mijner bewondering en sympathie.

Ontvang, Mijnheer de Redakteur, de opregte betuiging van mijne dankbaarheid en eerbied.

Uw zeer onderdanige Dienaar
J. H. NEWMAN,
van het Oratorium.

Er zijn menschen, die er een zonderling behagen in scheppen, het gedrag der Kerk, gelijk het was in de vroegste tijden en in de middeneeuwen, met elkander in tegenspraak te brengen. In die vroegste tijden — dus zegt men — predikte zij, steeds eerbied en onderwerping aan de gestelde magten, maar in de middeneeuwen onttroonde zij de Souvereinen en ontsloeg de onderdanen van den eed van getrouwheid. Het ontbreekt zelden aan teksten om deze stellingen te staven.

Men ziet echter het een en ander over het hoofd, 't geen juist in staat zou wezen om die tegenspraak weg te nemen. Men weet niet of wil niet weten, dat de leer der Kerk onveranderd is gebleven, maar dat de pligten der Souvereins zijn veranderd. Toen de souvereiniteit nog heidensch was, had de Kerk haar volstrekt geen pligten op te leggen; haar taak bestond alleen om de geloovigen hunne pligten omtrent de souvereiniteit voor te schrijven. Maar de souvereiniteit, christelijk geworden zijnde, had zij pligten jegens de Kerk te vervullen. Niets is duidelijker en eenvoudiger, en de zoo dikwerf misbruikte text: wees alle magt die over u gesteld is onderdanig, want alle magt is uit God — vindt alleen op die wijze hare verklaring en toepassing. Uit het beginsel dat de souvereiniteit in de godsdienstige orde onderworpen was aan de Kerk, volgde van zelf dat de Koningen, even als andere menschen, door de anathema's der Kerk getroffen konden worden.

De Kerk exkommuniceert nimmer diegenen, welke haar nooit hebben behoord. De geestelijke wapenen zijn de sanktie harer regten, en het zou eene snijdende tegenspraak zijn een Christen, wie hij ook wezen mag, aan hare jurisdiktie te onttrekken. Zoo de Kerk zich geschroomd had tegenover het koninklijk gezag, zou men haar dan niet beschuldigen van streng te zijn jegens de kleinen en slaafsch jegens de grooten? Zij is regtvaardig geweest voor allen, en omdat zij zich niet gebogen heeft voor het geweld, beschuldigt men haar van vermetele aanmatiging. Wat denkbeeld vormen die lieden zich dan toch van de souvereiniteit, die ze voorgeven dat onfeilbaar is? Dagteekent het koninklijk despotismus niet van de XVIe eeuw? Bouwt het zijn oorsprong op de ontkenning der regten van den Paus? Van welk regt heeft de Kerk zich door list of geweld meester gemaakt? De Pausen hebben nooit iemand buiten de Kerk gezet; met droefheid hebben zij verkondigd, dat deze of gene koning zich door zijn gedrag buiten de gemeenschap der Kerk plaatste; en wanneer ze hem zijne kroon afnamen, gaven zij slechts een onvermijdelijk gevolg aan het vonnis, zonder er een nieuwe veroordeeling bij te voegen. Want de koningen die opstonden tegen den Heiligen Stoel hadden de christelijke grondwet aangenomen, krachtens welke zij regeerden; zij hadden gezworen haar te verdedigen; en door zich van de Kerk te verwijderen, deden zij afstand van een gezag, dat met de godsdienstige orthodoxie ten naauwste verbonden was.

Deze katholieke grondwet van Europa is door de revolutien aan flarden gereten; de volken hebben zich gekromd onder het juk van wereldlijke en met het zwaard gewapende Pausen. Het koninklijk-despotismus en het volks-despotismus kregen ruim baan; er was niets meer dat beteugelde! Men getrooste zich. Maar dat men nu niet zegge dat de Kerk hare regten gewijzigd heeft. Laat ons er niet op roemen dat zij ze niet meer uitoefent, want de reden er van is, dat wij bijna weer heidenen zijn geworden. Alleen voor het geweld zijn wij zeer gehoorzaam. Wanneer de Kerk den Christen met haar oordeel treft, is het om hem terug te brengen; maar wat vermag zij tegen koningen en volken die slechts christenen in naam zijn. Hare voorzigtigheid is geen afstand doen van hare regten; en hare wijsheid is alom zigtbaar even goed in tijden dat haar gezag algemeen miskend wordt, als in tijden dat het alom wordt gehuldigd.

Alweer Miss Cunninghame!

Een korrespondent van de *Tablet* deelt ons nieuwe bijzonderheden mede nopens genoemde Dame en haar martelaarschap; Wij hopen onzen lezers geene ondienst te doen, hun nogmaals van die Dame te gewagen. De korrespondent laat zich aldus uit: »Zooveel is zeker, dat miss Cunninghame noch dwaas, noch fanatiek is, evenmin eene dier ongelukkige jonge dames, wier hoop verijdeld zijnde, zich aan den avond harer dagen op het redden der zielen toeleggen, ten einde zich aan eene wereld te wreken die haar niet naar behooren behandeld heeft; neen, ze is weleer een koel berekenende juffer en eene volmaakte tooneelspeelster. Zij was de aanvoerster van een gezelschap van vijf jonge dames, die sinds eenigen tijd in verscheidene Italiaansche staten door het uitdeelen van protestantsche traktaatjes naar de kroon van het martelaarschap dongen, doch wie het niet gelukte genoegzaam aandacht tot zich te trekken, dan toen zij hare verlokkingen in de baden van Lucca aanvingen. De baden van Lucca vormen drie dorpen, die zich in bouworde en bewoners grootelijks onderscheiden. In een er van verheft zich een fraai gebouw, een Italiaansch paleis gelijkende: het benedengedeelte is tot een protestantsch bedehuis en school ingerigt; de boven verdieping wordt bewoond door den Engelschen protestantschen geestelijke, zekeren heer Greem, die met voorkennis en bewilliging van den Groothertog, ongehinderd zoo veel hem lust protestantsche godsdienstoefening mag houden. De nabijzijnde huizen worden des zomers door zoovele Protestanten bewoond, dat het dorp gewoonlijk het Protestantsche wordt genoemd; ook al de daar wonende Protestanten met uitzondering van de *kliek* van miss Cunninghame, zullen bekennen dat zij in geen Engelsch dorp vrijer en ongestoorder hunnen Bijbel lezen en hunne kerk bezoeken kunnen."

»Alles ging dan ook verleden zomer rustig en vreedzaam zijn gang, tot aan den oogenblik dat het meerendeel der vreemde gasten zich tot de afreis gereed maakte. — Dat oogenblik koos miss C.... tot hare tooneelvertooning. Een week vroeger zouden hare vrienden er door in onaangenaamheden kunnen zijn gekomen, en eene week later zou het *effekt* niet krachtig genoeg zijn geweest. Op zekeren fraaijen ochtend nam zij dan haar mandje met traktaatjes gevuld en wandelde daarmede naar een ander, uitsluitend door Katholieken bewoond dorpje; daar deelde zij ze rond en gaf onbewimpeld en bij herhaling haren wensch te kennen, dat ze onder het oog van den dorpspastoor mogten komen. Deze zag ze dan ook en het gevolg er van was, dat miss C.... van zekere zijde werd gewaarschuwd, zij iets tegen de wet bedreef en zich onaangenaamheden op den hals zou halen. Aan die waarschuwing scheen zij zich volstrekt niet te storen, want zij ging voort den volgenden dag hetzelfde te doen, als wanneer haar werd te kennen gegeven dat het bestuur op haar het oog hield en zij verstandig zou doen de plaats te ruimen. Er werd haar genoegzamen tijd gelaten om dien wenk in acht te nemen; maar zij deed het niet. Eindelijk op zekeren zondag plaatsten zich eenige beambten, en personen die traktaatjes ontvangen hadden voor de deur van het protestantsche bedehuis; de eersten deden zich door de laatsten miss C.... aanwijzen; zij werd echter niet in hechtenis genomen, daar men vertrouwde dat, na deze ondubbelzinnige demonstratie, de jonge dame verstandig genoeg zou zijn Toskanen te verlaten. Eenige welmeenende personen, die haar aanvankelijk als een jonge onbezonnene dweepster beschouwd hadden, rieden haar en hare vrienden een rijtuig te nemen en zich op Modeensch grondgebied te begeven, dat zij binnen 3 of 4 uren konde bereiken, of naar Livorno te reizen en zich aldaar in de bescherming van den Engelschen konsul te stellen. Maar ware zulks gebeurd dan zou er helaas! geene *vertooning* plaats gehad hebben en van miss. C. waarschijnlijk nooit in de dagbladen gesproken zijn geworden.

»Het Toskaansch bewind was nu ongelukkiglijk niet verlicht genoeg, zich geduldig door een jong meisje te laten bespotten. Op zekeren avond verscheen dan ook voor de deur van Miss Cunninghame een rijtuig, waarin zich twee gewapende politie-agenten bevonden, om haar naar de gevangenis te geleiden. Miss Margaretha, luidens het berigt van iemand, die het aandoenlijk schouwspel had bijgewoond, steeg met dezelfde trotsche onderwerping in het rijtuig als *Maria Stuart* op het schavot was verschenen. Nu was het oogenblik gekomen om rumoer te maken. Eenigen harer vrienden spoedden zich onmiddellijk tot den Groot-hertog, die te Lucca rezideerde, en protesteerden tegen die mishandeling, eene dame, en wel eene Engelsche aangedaan. Anderen huurden een rijtuig en holden midden in den nacht naar den »kerker" der martelares. Hare moeder wilde vlugten, maar werd toevallig, naar men zegt, gevaarlijk ziek in een hôtel te Lucca; hare zuster vlood met een zekeren Gordon naar Livorno, waar deze zich in de bescherming van den Engelschen konsul stelde, terwijl de dame op een in de haven liggend Engelsch oorlogschip, tot groote ergernis van den kapitein, een onderkomen zocht — louter noodelooze, geveinsde angst! Zoo stonden de zaken toen het berigt naar Engeland werd gezonden, dat de tiran van Toskanen wederom tegen de »heiligen" de wapenen had opgevat.

De historie van den »kerker" is bekend: een lief, net, pleizierig kamertje, de martelares mogt bezoek ontvangen en zich alle gemakken aanschaffen, en toen eindelijk het bewind van haar verlost wilde zijn, moest men schier tot geweld de toevlugt nemen, om haar uit haren »kerker" te rukken. Door dien *draai* heeft miss Margaretha Cunninghame de streelende opmerkzaamheid van alle vrome jonge *gentlemen* van Groot-Brittanje tot zich getrokken, en vermoedelijk zal zij dra door de heilige huwelijksketenen aan een advokaat, doktor of predikant geklonken worden, en het zal haar gedijen op aarde onder het patroonschap van Schaftesbury, Eardley en C°.; vele vaders en moeders in Engeland en Schotland zullen nu aangespoord worden, voortaan hunne dochters naar

Toskanen te sturen, ten einde daar te leeren, hoe men doen moet om in opspraak te komen, gelijk men ze tot hiertoe, om zich modes en kunsten eigen te maken, naar Parijs en Rome zond."

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft ter kennis van het publiek gebragt:

Met den eersten Januarij 1854 worden, met afwijking van de tot heden geldige bepaling, de volgende voorschriften bij de telegraafdienst tusschen Nederland en de overige staten der Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging in acht genomen.

Art. 1. Op de voornaamste verbindingslijnen wordt eene doorgaande dag- en nachtdienst ingevoerd. Dien ten gevolge zijn ten allen tijde voor het publiek geopend, de telegraafkantoren te: Amsterdam, Berlijn, Bregenz, Breslau, Bromberg, Deutz, Dresden, Ehrenbreitstein, Erfurt, Feldkirch, Frankfort a/M., 's Gravenhage, Hamburg, Hannover, Koninsbergen, Leipzig, Mantua, Milaan, München, Stettin, Stuttgard, Verona, Weenen.

Art. 2. Nachtberigten, voor kantoren bestemd die geen nachtdienst hebben, moeten, onder borgstelling, vóór 8 ure des avonds worden aangekondigd.

Art. 3. Nachtberigten worden, zonder verhooging van prijs door alle kantoren overgebragt.

Art. 4. Al de kantoren der vereeniging nemen berigten aan in de Duitsche en Fransche talen. — Berigten in het Engelsch worden aangenomen aan alle Nederlandsche kantoren en voorts, tot nog toe, aan de kantoren te: Baden, Berlijn, Breslau, Bromberg, Bruchsal, Brunn, Chemnitz, Danzig, Deutz, Dresdes, Ehrenbreitstein, Erfurt, Frankfort a/M., Freiburg, Friedrichshafen, Haltingen, Hamburg, Hanover, Heidelberg, Heilbronn, Karlsruhe, Koningsbergen, Leipzig, Lubeck, Mannheim, Munchen, Nürnberg, Offenburg, Potsdam, Praag, Rastadt, Stettin, Straatsburg, Stuttgard, Swinemünde, Triëst, Ulm en Weenen.

Art. 5. Een berigt van niet meer dan 25 woorden wordt als een enkelvoudig berigt beschouwd. Zoo een berigt meer dan 25 tot en met 50 woorden bevat, wordt het als een dubbel en zoo het uit meer dan tot en met 100 woorden is zamengesteld als een drievoudig berigt berekend.

Art. 6. De afzender van een berigt is gehouden boven aan te stellen het genoegzaam volledig adres en, na den inhoud van het berigt, zijne naamteekening. De dag en plaats van waar het berigt wordt verzonden, behoeven niet door den afzender vermeld te worden.

Art. 7. Indien de afzender zijne identiteit bewijst, en vordert dat zulks worde overgeseind, heeft hij daarvoor *f* 0,60 te betalen.

Art. 8. Voor het kollationeren van een berigt, op verlangen van den afzender, wordt nog eens de halve prijs van het berigt betaald. — Verlangt de geadresseerde dat het berigt terug worde geseind, zoo is daarvoor nogmaals den vollen prijs van het berigt in te vorderen.

Art. 9. Berigten in geheim schrift worden, zonder onderscheid, gekollationneerd, tegen betaling van den halven prijs van het berigt.

Art. 10. De afzender van een berigt kan vorderen, dat hem de ontvang van het berigt teruggeseind worde. Daarvoor is hem het vierde gedeelte van den prijs van een enkelvoudig berigt in rekening te brengen.

Art. 11. Wanneer een berigt aan meerdere personen in dezelfde plaats moet bezorgd worden, bedragen de kosten, voor elk afschrift te voldoen, 0,40 gl.

Art. 12. Verzending buiten de telegraaflijnen heeft plaats; *a.* door de post, tegen betaling van 0,24 gl. naar plaatsen binnen de Staten der Duitsch-Oostenrijksche postvereeniging of Nederland gelegen, en van 0,72 gl. naar plaatsen die buiten dezen kring liggen; *b.* door boden of spoorwegdienst-telegrafen, tegen 1,20 gl.; *c.* door estafetten, tegen eene borgstelling van 0,20 gl. voor elke Nederlandsche mijl afstand, welke borgstelling wordt verrekend, zoodra het juiste bedrag der gemaakte kosten bekend is.

Art. 13. Wordt een berigt door den afzender teruggenomen, zoo heeft hij daarvoor te betalen; *a.* wanneer nog niet met het overseinen is aangevangen, *f* 0.30, voor de kosten van inschrijving; *b.* wanneer het overseinen is aangevangen, den vollen prijs van het berigt; *c.* wanneer het berigt geheel is overgeseind en het door een dienstberigt is opgehouden geworden, boven den reeds betaalden prijs van het berigt, de halve kosten voor een enkelvoudig berigt.

Art. 14. Aanvragen tot terugbetaling van gemaakte kosten zijn binnen zes maanden na de aanbieding van het berigt, aan den Minister van Binnenlandsche zaken, vergezeld van de noodige bewijsstukken, in te dienen. — Deze aanvragen, gelijk de daarop te nemen beschikkingen, zijn van het zegelregt vrijgesteld bij Zr. Ms. besluit van den 3den November 1853, N°. 67. — Aanvragen die na den bovengenoemden termijn inkomen, worden niet in aanmerking genomen.

'sGRAVENHAGE, 3 Jan. Het gala bal, dat gisteren avond door Z. M. is gegeven, was schitterend. Het werd door HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik en prins en prinses Frederik bijgewoond. De leden van het korps diplomatique, de ministers, burgerlijke en militaire overheden waren op dit bal genoodigd. Ongeveer 600 personen waren op het bal tegenwoordig.

— Het heeft HH. MM. de Koningin en de Koningin-moeder, als ook H. K. H. prinses Frederik der Nederlanden behaagd, ieder een geschenk als prijs in de loterij van vrouwelijke handwerken enz., ten behoeve der armen te Middelburg in te zenden.

— In de laatste dagen is er alhier een veelvuldig gebruik gemaakt van het rijden met narresleden. Men merkte daaronder vele schoone en prachtige sleden, fraaije en heerlijk getooide paarden op. Ook H. M. de Koningin nam aan dit wintervermaak deel. Er bevinden zich des middags zeer vele wandelaren in het Voorhout, of in den omtrek daarvan, om getuigen van dat vermaak te zijn.

— Bij gelegenheid van het Kersfeest heeft de jeugdige prinses Maria, dochter van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, op het paleis ontvangen een groot aantal behoeftige kinderen met hunne moeders, die aldaar een geruimen tijd zijn verbleven en voor wie aldaar een smakelijken maaltijd was aangerigt, waaraan ook de prinses deel nam. Voorts werden er verschillende kleedingstukken aan de kinderen ten geschenke gegeven.

— Men verneemt, dat er tot hiertoe nopens de geruchten in sommige dagbladen verspreid, wegens de benoemingen van de generaals Verhorst en Duijcker tot verschillende betrekkingen, bij het departement van oorlog nog niets bekend, veel min bepaald is.

— Bij arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden (kamer van strafzaken) van heden, is, met betrekking tot de bekende vergiftigingzaak van J. M. Huydts, weduwe Beckers, ter zake van gebrek in den vorm, overeenkomstig het gepleite door Mr. D. Léon en in strijd met de konklusie van den Prokureur-generaal, vernietigd het arrest van het Provinciaal Hof van Limburg van 13 Oktober jl., en de zaak op nieuw verwezen naar het Provinciaal Geregtshof van Gelderland.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 29 Dec. Gisteren avond ten vijf ure hadden zich in de woning van den generaal von Radowitz de familie, naverwanten en vrienden tot het bijwonen der lijkplegtigheid vereenigd. De katholieke aalmoezenier Minke hield voor de geopende doodkist eene lijkrede, waarin hij de buitengewone werkzaamheid van den afgestorvene deed uitkomen. Maandag den 2 Januarij schreed de lijkstoet, met de gewone militaire eerbewijzen, van de garnizoenskerk naar den Anhaltschen spoortrein.

— Ten aanzien van de kerkelijke botsing in Baden vernemen wij men niet er aan twijfelt, dat de Paus de Bisschoppen van den Bovenrijn, ook den Aartsbisschop van Freiburg, wegens hunnen ijver voor de belangen der Kerk getoond, zijne dankbaarheid heeft betuigd en daarvan door de Bisschoppen uit Rome blijken zijn ontvangen.

— Men leest in de Augsburgsche *Allgemeine Ztg.*:

»Zoodra de Russische berigten omtrent het gevecht bij Sinope alhier ontvangen waren en alle onzekerheid omtrent den aard van het aldaar gebeurde weggenomen hadden, werd in eene vergadering der leden van het Britsche kabinet, die meer dan vijf uren aanhield, besloten tot de door Frankrijk voorgestelde maatregelen, en zijn de voorschriften vastgesteld voor de uitvoering derzelve door de vereenigde vloten. Het beginsel waarnaar de verbonden mogendheden voornemens zijn te handelen, is dit: men zal gewapend bezit van de Zwarte zee nemen en ze zoolang in bezit houden als Rusland de Donauvorstendommen bezet houdt. De kruisende Engelsche en Fransche schepen ontvangen bevel om elk Russisch oorlogschip hetwelk uit eene haven poogt in zee te steken, aan te houden en terug te zenden naar de plaats van waar het uitgeloopen is. In geval van verzet zal geweld gebruikt en het Russische schip genomen worden. Deze handelwijze verschilt van eene blokkade in zooverre dat de Russische handelsvlag niet aangetast wordt en dat de onzijdige handel in de Zwarte zee geene storing ondergaat. Doch wanneer de Russen zich aan deze beperkingen onderwerpen, verliezen zij al hunne magt over de Zwarte zee, en komt de heerschappij over die wateren in de daad geheel weder aan de Turken, iets hetgeen in onderscheiden opzigten, inzonderheid voor de communicatie met hunne legers, van belang zou zijn. Verdere aanvallende maatregelen zullen de verbonden vloten voor 's hands niet te werk stellen, maar afwachten wat Keizer Nikolaas voornemens is te doen. De oorlog kan echter thans elders uitbreken, hetzij door eene botsing in de Zwarte zee, of door eene oorlogsverklaring, waartoe Rusland welligt in den bovenbedoelden maatregel reden mogt vinden.

»De aanval op Sinope, die op bevel van Keizer Nikolaas geschied is nadat hem uitdrukkelijk was te kennen gegeven dat elke nieuwe aanval op het Turksche grondgebied door de Fransche en Engelsche regering zou worden aangemerkt als eene aantasting der onder hare bescherming staande landen, heeft een beslissenden invloed op het besluit van het Britsche kabinet gehad, en er is, geloof ik, onder deszelfs leden niemand meer die veel hoop op het behoud des vredes heeft."

KEULEN, 22 Dec. Men leest in den *D. A. Z.* Joseph Chowartz (Julian Chownitz), die onze stad met zijne tegenwoordigheid vereerde, heeft zich ter vermijding van een geregtelijk onderzoek verwijderd. Het schijnt in den tegenwoordigen oogenblik belangrijk, een blik te werpen op het verleden en de zedelijkheid van dezen woordvoerder (?) der Ultramontaansche berbering. J. Chowartz, een Hongaarsche Jood, tot de Katholieke Kerk overgegaan, schreef van 1842—45 ligtzinnige romans, die te Leipzig en Brunswijk werden uitgegeven. Vervolgens begaf hij zich naar Ulm, waar zijn roman: *Uit het leven eens avonturiers* in 1845 verscheen. In datzelfde jaar ging hij tot de Duitsch-katholieke Kerk over, werd de stichter en geschiedschrijver der eerste Duitsch-katholieke gemeente in Zwaben; maar de spekulatie leverde niet veel op; in hetzelfde jaar keerde J. Chowartz tot de Roomsch-Katholieke Kerk terug, en gaf te Maintz in het licht: *mijn verzoening met de Kerk.* Het volgende jaar verscheen ook te Maintz, een werk van hem ten voordeele van Oostenrijk, getiteld: *Oostenrijk en zijne vijanden.*

Bij het uitbreken van den Hongaarschen opstand, vereenigde hij zich er mede, werd te Pesth redakteur van een nieuwsblad, en gaf uit die stad vlugtende in 1849, eenige opruijende geschriften tegen Oostenrijk in het licht, waarvan onder anderen, ter karakterizeering, de opgave van den volgenden titel voldoende is: *Hongarijes heilig regt tot een inval in de Oostenrijksche en Russische naburige gewesten*; en *Hongarijes heilig regt van oorlog tegen Oostenrijk en tot de troonafzetting van het huis Habsburg-Lotharingen.*

In 1850 schreef hij in tegenstelling van beide schriften: *De leer van den christelijk-Katholieken en monarchieken-konstitutionneelen staat, als de eenige waarborg voor het tegenwoordige en de toekomst*; (Aken) en *Oostenrijks roeping als katholieke wereldsche magt en als Europeesche volksmonarchie*; (Schafhausen).

Wij gelooven gaarne aan eene opregte bekeering tot de R. K. Kerk van den hierboven besprokene, te meer ons daarvan de verzekering gegeven is, door personen bevoegd daarover hun oordeel uit te spreken. Maar aan een beroep tot hem als publicist kunnen wij, na het gebeurde niet gelooven en wij betreuren het dat men nog niet tot de overtuiging schijnt gekomen te zijn, dat hij nooit tot woordvoerder voor het regt der Kerk verkozen zal worden. Onze tegenstanders hebben regt dit aanstootelijk te vinden. Men mag in onze voorzigtigheid geene liefdelooze vitterij bespeuren. Wij spreken niet tegen den »Katholieken" Chowanisten, maar tegen den Katholieken »publiceert" Chowartsen.

— Freiburg, 24 Dec. Nadat den 19 dezer maand de heeren Escher en Kübel werden ontslagen, werd ook gisteren de heer Domvikaris Kastle, na eene 39 daagsche gevangenschap, op vrije voeten gesteld. Hadden de genoemden van het *recours* willen gebruik maken, hunne gevangenschap zou spoediger geëindigd zijn geweest. Maar zij hebben dat hulpmiddel versmaad, zij zijn slechts voor geweld zwichtende, de bevoegdheid van het geregtshof in hunne zaak noch door het aannemen van gratie erkennen willen. Hunne gevangenschap te Freiburg schijnt strenger dan die van anderen geweest te zijn, daar de speciale kommissaris Burger hem met speciaal wantrouwen vereerde, door in huune tegenwoordigheid voor hunne vrijstelling de gevangenis te doen onderzoeken, of niet hier of daar eenige voor den Staat gevaarlijke dokumenten mogten aanwezig zijn.

— Augsburg, 28 Dec. In de *Fr. Post Z.* leest men: De *Allg. Ztg.* behelst een brief uit Constanz, waarin nopens het vlugschrift »*Katholieken, weest op uw hoede!*" gezegd wordt: »Daarom worden allerlei verdichtsels en beschuldigingen tegen de Badensche regering gevonden. Er wordt in beweerd dat ze de katholieke Godsdienst wil vernietigen." Dat drukt de *Allg. Ztg.* ondanks het vlugschrift zelf in de *Postzeitung* haar onder de oogen is gekomen. Ter karakterizeering van dat blad moet dit in acht worden genomen. [Naar onze innige overtuiging behelst het vlugschrift noch eenige onwaarheid noch iets tegen de wetten strijdig; naar onze meening bestaat de gevaarlijkheid er van hierin alleen, dat het verstandig en overtuigend geschreven is.]

BELGIE.

BRUSSEL, 3 Januarij. Door de regeringen van Denemarken en Zweden is aan alle gouvernementen eene identicke nota gezonden, waarin zij verklaren, in geval van oorlog, gemeenschappelijk de meest strikte onzijdigheid in acht te zullen nemen,

STADSNIEUWS.

In de 222ste Staats-Loterij zijn in de 2e Klasse bij de 1e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N° 2423 *f* 2500, N° 2628 *f* 1250, N° 17368 en 9080 ieder *f* 1000 — 2e Trekking: N° 16073 *f* 1000, N° 6128 *f* 1250, N° 8363, 15113 en 8170 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 4 Januarij.

OVERLEDEN (29 Dec.): M. C. Smit, wed. J. J. Obelt. — (30 Dec.): H. M. Willembrink, 82 j. — (31 Dec.): C. C. Hüller, wed. J. S. Lutger., 69 j. - B. Romenij, 6 m. — (1 Jan.): W. A. Bolten, 70 j. — (3 Jan.): G. H. Taunay.

Heden, 3 Januarij, teekende de Thermometer-Schaal Fahrenheit:

	's avonds	8 ure	20 graden.
4 Jan.	's nachts (laagste stand)		19 »
	's morgens	8 ure	24 »
	's middags	12 »	$24\frac{1}{2}$ »
	's namiddags	4 »	$23\frac{1}{2}$ »

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	3 JAN. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	4 JAN.		4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$62\frac{9}{16}$	62	à	$62\frac{1}{2}$	$62\frac{1}{4}$
Dito Dito	3 »	$75\frac{1}{8}$	74	»	$74\frac{3}{8}$	$74\frac{3}{8}$
Dito Dito	4 »	$93\frac{5}{8}$	$92\frac{7}{8}$	»	$93\frac{3}{8}$	93
O. I. Leening 1844	4 »	$93\frac{7}{8}$	$92\frac{3}{4}$	»	$93\frac{1}{8}$	
Amortis. Syndik.	$3\frac{1}{2}$ »	$93\frac{1}{4}$		»		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ »	127		»		
Haarlemmermeer	5 »			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ »	$101\frac{1}{2}$		»		
» Holl. Spoorw.-M.	»					
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$ »			»		
België	$4\frac{1}{2}$ »			»		
Dito	$2\frac{1}{2}$ »			»		
Dito bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$ »	$50\frac{1}{2}$		»		
Frankrijk, Obligatiën	3 »			»		
Spanje, Onbep. Stukken	1 »	$21\frac{5}{16}$	$20\frac{15}{16}$	»	21	
Dito	3 »	$45\frac{5}{8}$		»		
Dito Binnenl. à 6/m.	3 »	$40\frac{13}{16}$	40	»	$40\frac{1}{4}$	$40\frac{1}{8}$
Coupon-Bewijzen		5	$4\frac{3}{4}$	»	$4\frac{7}{8}$	
Amortisable Schuld				»		
Portugal, te Londen	3 »	37	$36\frac{5}{8}$	»	$36\frac{3}{4}$	$36\frac{5}{8}$
Dito Uitgestelde				»		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	106	$105\frac{1}{2}$	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5 »	105	$104\frac{1}{2}$	»	$104\frac{3}{4}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 »	96		»		
Dito	$4\frac{1}{2}$ »	$94\frac{3}{4}$		»		
Dito bij *Hope*	4 »	$89\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{4}$	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4 »	88		»		
Dito bij id. 5de Serie	4 »	$87\frac{3}{4}$	$87\frac{5}{8}$	»	$87\frac{3}{4}$	
Certifikaten te Hamburg	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »			»		
Certifikaten van dito	6 »	$71\frac{5}{8}$		»		
Polen, Certifikaten	4 »	$82\frac{3}{8}$		»		
Dito Aand. met Lot. fl. 300				»		
Dito Dito fl. 500				»		
Oostenrijk, Metalliek	5 »	$76\frac{1}{8}$	$74\frac{1}{4}$	»	$75\frac{5}{8}$	
Dito 1852	5 »			»		
Dito	$2\frac{1}{2}$ »			»		
Dito Nieuwe 1847	$2\frac{1}{2}$ »	$39\frac{1}{8}$	$38\frac{5}{16}$	»	$38\frac{3}{4}$	
Dito 1851 en 1852	$2\frac{1}{2}$ »	$39\frac{1}{8}$	$38\frac{5}{16}$	»	$38\frac{3}{4}$	
Dito Nieuwe	5 »	$91\frac{3}{8}$	90	»		
Dito La. B.	5 »	$91\frac{3}{8}$	90	»		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5 »			»		
Dito	4 »	67		»		
Aand. met Loting fl. 500	»			»		
Nieuwe dito fl. 250	»			»		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		$4\frac{1}{16}$		»		
Dito Orig.				»		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 »			»		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 »			»		
Louisiana bij *Hope*	5 »	$100\frac{1}{4}$		»		
Braziliën	5 »	$96\frac{1}{4}$		»		
Dito 1843	5 »	$98\frac{3}{4}$		»		
Mexiko	3 »	$23\frac{1}{8}$		»		
Dito Onbepaalde		$23\frac{1}{8}$	$22\frac{3}{4}$	»	$23\frac{1}{16}$	23
Peru	$4\frac{1}{2}$ »	$68\frac{1}{4}$		»		
Grenada, à £ 100	$2\frac{1}{4}$ »	$20\frac{3}{8}$		»		
Dito Uitgestelde		$7\frac{5}{8}$		»		
Ecuador à £ 100				»		
Venezuela, à £ 100	$3\frac{3}{4}$ »	30		»		
Dito Uitgestelde	$1\frac{1}{4}$ »			»		
Grieken, Bl. à £ 100	5 »	$6\frac{7}{8}$		»		

Aanzienlijke verkooporders welke heden in alle fondsen geeffektueerd werden, deden de prijzen eene algemeene en gevoelige achteruitgang ondervinden, voornamelijk van Hollandsche, Russische, Spaansche, Portugeesche en Oostenrijksche fondsen, in dewelke het meest wordt getracht de verkooporders te effektuëren; voor zoo ver ons bewust is, is de oorzaak, zoo niet geheel onbekend, dan toch geheim gebleven.

Koers van het Geld. Beleening 3 pCt., Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Diskonto, 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f $55\frac{9}{16}$	Livorno	2/m.	f $38\frac{5}{8}$
»	zigt	» $56\frac{1}{16}$	Napels	»	» $81\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.85
»	½/m.	» $55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	» 30
Madrid	3/m.	» 242	Augsburg	»	» $35\frac{5}{8}$
Cadix	»	» 241	Frankfort	»	» $98\frac{1}{2}$
Seville	»	» 239	Hamburg	2/m.	» $35\frac{5}{16}$
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» $35\frac{7}{16}$
Lissabon	»	» $40\frac{3}{4}$	Londen	2/m.	» $11,57\frac{1}{2}$
Porto	»	» $40\frac{5}{8}$	»	zigt	» $11,67\frac{1}{2}$
Genua	2/m.	» $45\frac{1}{2}$	Rotterdam		» $\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 3 Jan. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 54p, 1840, 1842 $4\frac{1}{2}$ pc. 95p; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21g; Binnenl. 3 pc. $41\frac{1}{4}$; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. $79\frac{3}{8}$g

PARIJS, 3 Jan. Fransche 3 pc. 72.20; $4\frac{1}{2}$ pc. 99 90; Spanje 3 pc. Binnenl. 40; id. 1 pc. —; Russen $4\frac{1}{2}$ pc. 94 exd.; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 —.

MADRID, 31 Dec. Spanje 3 pc. $42\frac{7}{8}$; 1—3 pc. $21\frac{7}{8}$; Cert Coup. —; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 3 Jan. Cons. kont. $93\frac{1}{4}$ a —; op tijd $93\frac{1}{4}$ a —; Braz. 98 a 99; 1829/39 $98\frac{1}{2}$ a $99\frac{1}{2}$; 1852 $92\frac{1}{2}$ a $93\frac{1}{2}$; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. $4\frac{3}{4}$ a —; Gren. 21 a —; Uitgest. $7\frac{5}{8}$ a —; Mexiko Nieuwe $23\frac{7}{8}$ a —; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. N. $68\frac{1}{2}$ a —; Uitgest. 47 a 49; Rusl. 1822 5 pc. 113 a —; (N.) $4\frac{1}{2}$ pc. $97\frac{1}{2}$ a $98\frac{1}{2}$; Portugal 5 pc. — a —; 4 pct. $41\frac{1}{4}$ a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. $21\frac{1}{4}$ a —; 3 pc. $44\frac{3}{4}$ a —; Coup. cert. 5 a —; Passive $4\frac{7}{8}$ a —, Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. $64\frac{1}{2}$ a 65; id. 4 pc. $95\frac{1}{4}$ a —; Venez. $30\frac{1}{2}$ a 31; Uitg. 13 a 14, Wissel op Amst. f —.—; 3/m. —.—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 3 Jan. Met. 5 pc. $93\frac{1}{4}$; Bank-Aktien 1372; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.23, Zilver —.

BERLIJN, 4 Jan. Pruissen $4\frac{1}{2}$ pc. —; Loten —; Rusland Stiegl. 4 pc. $94\frac{1}{4}$; Poolsch 4 pc. —; Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. —; Amsterdam zigt —, id. 2/m. —.

HAMBURG, 3 Jan. Russ. Cert. —; Den. 3 pc. —; 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. —; Spanje 1—3 pct. $19\frac{5}{8}$; Binnenl. 3 pCt. $37\frac{5}{8}$; Mexiko —.

FRANKFORT, 3 Jan. Met. 5 pCt. $78\frac{5}{8}$, W. Bank-Aktiën —; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. $2\frac{1}{2}$; id. 3 pCt. $40\frac{1}{2}$; Wissel op Weenen —.

HANDELSBERIGTEN.

Algemeen Overzigt van den Handel in het Jaar 1853.

DROOGERIJEN. In verscheidene en vooral de O. I. Artikelen, mogt men bij groote aanvoeren veel levendigheid bespeuren, de mindere omzet in vele andere is voornamelijk toe te schrijven aan gemis van directe aanvoeren.

ACID. TARTAR. Bij geanimeerde omzettingen steeds stijgende geweest van f 70 tot f 150.

DITO CITRICUM. Voortdurend hoog gebleven en wordt verdere rijzing verwacht. Prijs f 3.

CACHOU OF CUTCH. In groote hoeveelheden van Engeland aangevoerd, door de steeds klimmende prijzen is hierin veel omgegaan.

CATTA GAMBA OF GAMBIER mede zonder directen invoer, de prijs hiervan is ook belangrijk gestegen, eene vrij groote hoeveelheid wordt gewacht, waarvoor men f 25 a 26 begeert. Prijzen van beide zijn weder dalende.

CAMPHOR. RUWE. Japansche zonder aanvoer, Chin. met invoer van Engeland; voorraad van beide zeer verminderd en gering, de prijzen langzaam verbeterd van 58 op 70 Ct.

Voorraad Jap. ca. 500 Tobs.

» » Chin. » 800 Kisten, meerendeels bij speculanten, die op hoogere prijzen wachten, hetgeen zeer waarschijnlijk is, de onbeduidende voorraden en kleine aanvoeren op alle buitenlandsche markten in aanmerking genomen.

GERAFFINEERD. Blijft in verhouding der ruwe laag en minder courant, met ruime voorraad.

CASSIA FISTULA. Een lang onopgemerkt artikel, ondervind dit jaar een ongekende vraag en debiet, onze eerstehands voorraad van p. m. 3500 Fardeelen werd voor het buitenland genomen van f 9 tot f 20 p. 50 ℔, gebrek aan goed, het vele orders onuitgevoerd.

DITO LIGNEA CHIN. Hiervan mogten wij dit jaar een aanvoer van 1000 Kisten ontvangen, die op ferme prijzen gerealiseerd werden, even als 5000 Matten, de markt is steeds stijgende en is het te wenschen dat meerdere invoeren hiervan mogen plaats vinden, men noteert kisten 82 cs. Matten 80 cs.

CASSIA LIGNEA. VERA. Door groote aankoopen voor Amerika aan de Source; was de aanvoer dit jaar uiterst gering, bedragende cirka 1500 Fardeelen gewone en cirka 500 Fardeelen Tigablas of geele. Van in de hand liggende partijen was de hoeveelheid Fardeelen cirka 3000 gewone en 800 Fardeelen Tigablas of gele. Voorraad en aanvoer werden koulant van 26 tot 30 verkocht, voor geele besteedde men 34 tot 38 cs., onze voorraad bestaat slechts uit pm. 1200 Fardeelen gewone soort welke op 33 a 34 cs. gehouden wordt; geele ontbreekt geheel.

CORT. CHINA. Eene kleine Invoer van Maracaïbo door de W. I. Maatschappij, heeft om de geringe kwaliteit geen aftrek gevonden, alhoewel op onze markt, eene flinke aanvoer van kourant goed, tot ferme prijze koopers zoude vinden.

DITO CURAÇAO. De fijne kwaliteiten werden voortdurend met 90 a 100 cs. betaald, inferieure moeijelijk te plaatsen; de voorraad van beide is gering.

CREMORTART. Was zeer gewild en heeft een niet gekende hooge prijs bereikt; bij zeer beperkten voorraad wordt thans op f 100 gehouden.

CUBEBEN. De kleine aanvoeren werden tot stijgende prijzen grif genomen, de voorraad die klein is wordt op f 15 gehouden.

DROP. Met gewone aanvoeren in alle soorten prijzen varieerden weinig.

GUM ARABIC. Tegen verwachting bleven de inzendingen aanhouden, waardoor de prijzen gevoelig gedaald zijn; de afdoeningen bedroegen dit jaar pm. 140,000 kilo van zeer voldoende kwaliteiten, het artikel bevindt zich meerendeels in handen van Speculanten.

GUM. BENZOIN. De kleine aanvoeren van O.-Indiën hebben weinig aftrek gevonden, door de niet voldoende kwaliteiten, 1e. soort zeer begeerd; eene inzending daarvan zoude een gunstige markt treffen.

DITO COPAL. O. I. Kleine indirecte aanvoeren werden tot hooge prijzen gerealiseerd. Voorraad gering.

DITO DITO. Brazil, de gezamentlijke aanvoeren, te zamen p. m. 30,000 N. ℔ knappe kwaliteit in soorten, bedongen goede prijzen; de voorraad is niet groot, maar voldoende; prijs naar kwaliteit 50 à 60 cs. p. ½ ℔.

DITO D'AMAR heeft zich in prijs met kleine aanvoeren goed gesouteneerd; door de weinige orders voor het Buitenland is 't artikel in de laatste dagen gedrukt, en verdient attentie, daar de prijzen in O.-Indiën blijven stijgen en bijna met onze markt gelijk staan. — De voorraad is niet belangrijk en zoude bij de uitvoering van redelijk groote orders, spoedig geruimd zijn.

(*Wordt vervolgd.*)

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 4 Jan. Tarwe tot verhoogde prijzen met goeden handel: 128 ℔ witb. Poolsche f 504; 129, 130 ℔ b. dito f 506, 512; 128 ℔ dito f 405; 128, 129 ℔ dito f 492, f 500; 129 ℔ roode Silezische f 500.

Rogge bij partij ook iets hooger; 117 ℔ ongedroogde f 332.

Garst wat aangenamer; 111 ℔ Deensche f 250; 102 Vriessche Winter f 244.

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. $75\frac{1}{2}$ £. *Raapolie* op 6/w. f $41\frac{3}{4}$; Vligend $40\frac{1}{2}$; 1°. Mei ek. f $40\frac{3}{4}$; Sept. $38\frac{1}{4}$; Oct. $38\frac{1}{4}$, ½; Nov. f $38\frac{1}{2}$; Dec. f $38\frac{1}{2}$. *Lijnolie* op 6/w. f $30\frac{1}{2}$; Vliegend f $29\frac{1}{4}$. *Hennepolie* op 6/w. f $38\frac{1}{4}$; Vliegend f 37

ANTWERPEN, 2 Jan. *Granen.* De omzettingen blijven beperkt en de prijzen zijn volkomen prijshoudend.

Rijst. Men heeft eenige honderd balen gepelde en ongepelde Aracan omgezet tot zeer vaste prijzen.

Geraffineerde Suiker. Wij hebben den verkoop te melden van 100,000 kilo Crushed M F.

LONDEN, 30 Dec. *Suiker. Ruwe.* Met levendige omzettingen vooral in de vreemde soorten tot iets hoogere prijzen. Van zeilende ladingen is de markt schaarsch voorzien, met hoogere prijsvorderingen. — *Geraffineerd.* Crushed met veel zaken voor uitvoor tot stijve prijzen.

Koffij. Native Ceylon met veel handel tot 50 s. voor goed ordinair. Plantage soorten gezocht tot 1 s. hooger.

Rijst. De omzettingen waren zeer uitgebreid tot vaste prijzen. Aracan 13 s. 6 d. a 13 s. 9 d.

Talk 1 s. hooger Petersburger 59 s. 3 d. a 59 s. 6 d.

Boter zonder verandering. Prima Vriessche 106 a 108 s. — *Kaas* met weinig kooplust. Edammer 46 a 56 s.; Goudsche 42 a 54 s.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

HELVOET, 2 Dec. J Mc. Lare, Port Dundas, Glasgow

VERBETERING.

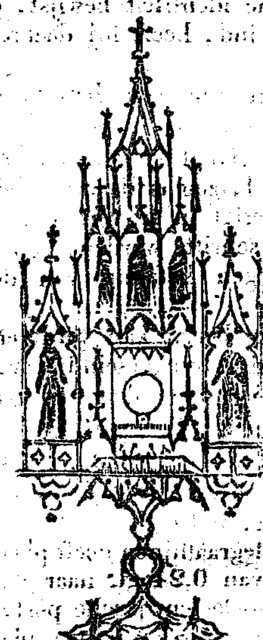
Bij vergissing is door den zetter in het berigt, voorkomende op de tweede bladzijde van ons blad van gisteren N°. 2037, in de derde kolom, onderste regel, het woordje *Utrecht* gesteld, lees: *'s Hertogenbosch.*

Advertentiën.

(3602) Bij den Minister van Financien is van een onbekende, zich noemende X. te X. Y. Z., een Bankbiljet van **f 200:** — als teruggave aan 's Rijks Schatkist ontvangen.

'tGravenhage, den 31 December 1853.
De Minister voornoemd,
VAN DOORN.

Gouden en Zilveren Kerkwerken.

De ondergeteekenden hebben de eer te berigten, dat hun Winkel steeds voorzien is van:

Venerabels, Ciboriën, Kelken, Wierookvaten, Wijnampullen, Schenkbladen

SCHILDERIJEN EN KLAMMEN OP MISSALEN,

LIEVE VROUWE KROONEN, CHRISTUSBEELDEN, ENZ. ENZ.

en dat zij bij buitengewone aanvrage van kostbare stukken, in de gelegenheid zijn, die met de meesten spoed en naauwgezetheid uit te voeren.

A. P. HERMANS & Cie.
te *Eindhoven.*

NB. Zij bevelen zich mede tot het BIJVERGULDEN van Oude Zilveren Voorwerpen, en wel in het vuur MATGEEL enz., naar de Parijsche methode. (3565)

(3597) Bij Gebr. VERHOEVEN te 's Bosch, ziet het licht en is bij hunne gewone correspondenten verkrijgbaar gesteld:

DE CIRCULAIRE

VAN HOOFDBESTUURDEREN VAN DE PROTESTANTSCHE VEREENIGING

UNITAS

AAN HUNNE

NEDERLANDSCHE GELOOFSGENOOTEN,

GELEZEN EN TOEGELICHT

door een' Katholiek Landgenoot.

Een ezel kleedde zich met een leeuwenhuid:
En mensch en dieren gingen loopen
Voor dien vermomden laffen guit:
Maar tot zijn ongeluk, het vel was ergens open
En spits van 't ezelsoor stak daar van boven uit
't Bedrog was nu ontdekt - . . . . .
LA FONTAINE, vertaald door S. M. COMINCK.

Prijs 15 Cents.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.